

**МОНІТОРИНГ ОЦІНЮВАННЯ ЗДОБУВАЧАМИ ВИЩОЇ ОСВІТИ
ЯКОСТІ ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНОЇ ПРОГРАМИ
«ПІДПРИЄМНИЦТВО, ТОРГІВЛЯ ТА БІРЖОВА ДІЯЛЬНІСТЬ»
другого (магістерського) рівня вищої освіти**

Мета дослідження – вивчення думок щодо рівня задоволеності якістю підготовки та навчання здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня вищої освіти та відповідності освітньо-професійної програми «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» їх запитам та потребам.

Метод дослідження – анонімне електронне опитування за спеціально розробленим інструментарієм (*Google Форм*), розміщеним на офіційному web-сайті Таврійського державного агротехнологічного університету імені Дмитра Моторного (ТДАТУ) за адресою <http://www.tsatu.edu.ua/vnutrishnja-systema-zabezpechennja-jakosti-vyschoji-osvity/onlajn-opytuvannja-stejkholderiv-schodo-jakosti-osvity/>.

Цільова аудиторія – здобувачі вищої освіти другого (магістерського) рівня вищої освіти за освітньо-професійною програмою «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» ТДАТУ (респонденти).

Опитування респондентів було проведено *в 1 семестрі 2023-2024 навч. року* за анкетною «Якість освітньої програми». А також *в 1,2 семестрах 2022-2023 навч. року* та *1 семестрі 2023-2024 навч. року* за анкетною «Якість викладання навчальних дисциплін». Процедури, види та форми оцінювання повністю відповідають [Положенню про опитування учасників освітнього процесу в ТДАТУ](#).

Оцінку здійснювали за 5-бальною шкалою:

- 1 бал – якість відсутня;
- 2 бали – якість проявляється зрідка;
- 3 бали – якість проявляється на достатньому рівні;
- 4 бали – проявляється часто;
- 5 балів – якість проявляється практично завжди.

1. АНКЕТА ЩОДО ЯКОСТІ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

Всього опитано на сайті університету за анкетною для здобувачів вищої освіти щодо якості освітньої програми **5 респондентів**, що склало **45%** від кількості здобувачів ступеня вищої освіти «Магістр» 2-го курсу за ОПП «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» (*перший курс опитування не проходить*). Результати було опрацьовано за допомогою програмного забезпечення Microsoft Excel (з допустимою похибкою вимірювання 0,1%).

Результати оцінювання здобувачами вищої освіти якості ОПП «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» представлено у таблиці 1.

Таблиця 1 - Оцінювання здобувачами вищої освіти якості ОПП «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» (у відсотках)

№ з/п	Критерій оцінювання	Бали				
		5	4	3	2	1
1	Задоволеність навчанням за обраною освітньою програмою	80	20	0	0	0
2	Зрозумілість мети, цілей і очікуваних результатів вивчення дисциплін	60	20	20	0	0
3	Відповідність отриманих результатів вивчення дисциплін заявленим в них цілям	60	20	20	0	0
4	Актуальність освітньої програми у світлі найновіших досліджень у відповідній галузі	60	20	20	0	0
5	Співвідношення теоретичної і практичної частини	40	40	20	0	0
6	Прозорість та чесність оцінювання знань	40	40	20	0	0
7	Використання викладачами сучасних педагогічних методів (майстер-класів, навчальних дискусій, мозкового штурму, тренінгів, ділових ігор тощо)	40	20	40	0	0
8	Спрямованість дисциплін на майбутню професію	60	40	0	0	0
9	Організація в цьому навчальному році дистанційного навчання	60	40	0	0	0
10	Організація наукових і практичних заходів професійної діяльності (конференції, тренінги, дискусії тощо)	40	40	20	0	0
11	Залучення здобувачів вищої освіти до організації, проведення та участі у наукових і практичних заходах	40	40	20	0	0
12	Доступність графіків навчального процесу та розкладів	80	20	0	0	0
13	Якість методичних матеріалів дисциплін на освітньому порталі ТДАТУ	60	40	0	0	0

Вищі оцінки (максимальний відсоток за балом «5») здобувачі вищої освіти поставили за критеріями: по 80% - «Задоволеність навчанням за обраною освітньою програмою», «Доступність графіків навчального процесу та розкладів».

Менші оцінки (мінімальний відсоток за балом «5», по 40%) здобувачами вищої освіти наступних критеріїв якості: «Співвідношення теоретичної і практичної частини», «Прозорість та чесність оцінювання знань», «Використання викладачами сучасних педагогічних методів (майстер-класів, навчальних дискусій, мозкового штурму, тренінгів, ділових ігор тощо)», «Організація наукових і практичних заходів

професійної діяльності (конференції, тренінги, дискусії тощо)», «Залучення здобувачів вищої освіти до організації, проведення та участі у наукових і практичних заходах».

Інших пропозицій щодо покращання якості освіти та освітнього процесу в ТДАТУ здобувачі вищої освіти при опитуванні не запропонували.

2. АНКЕТА ЩОДО ЯКОСТІ ВИКЛАДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Якість викладання навчальних дисциплін 1,2 семестрів 2022-2023 навч. року та 1 семестру 2023-2024 навч. року за ОПП «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» другого (магістерського) рівня вищої освіти було оцінено респондентами за 11 критеріями.

Аналіз 47 анкет (1 і 2 курси) за 1 семестр 2022-2023 навч. року (таблиця 2) показав, що вони в цілому задоволені рівнем викладання дисциплін з середнім відсотком відвідуваності 71-90%.

Таблиця 2 – Оцінювання якості викладання дисциплін здобувачами вищої освіти в 1 семестрі 2022-2023 навч. року (у відсотках)

№ поз	Критерії оцінювання	5	4	3	2	1
I. Методичний рівень занять (середнє значення)		77,0	20,9	2,1	0	0
1	Викладає матеріал зрозуміло, доступно, з поясненням складних позицій	83,0	14,9	2,1	0	0
2	Дотримується логічної послідовності у викладенні матеріалу, відокремлює важливі моменти	83,0	17,0	0	0	0
3	Використовує сучасні та цікаві методи викладання	70,2	25,5	4,3	0	0
4	Якість розміщених викладачем методичних матеріалів з дисципліни на освітньому порталі	72,3	25,5	2,1	0	0
5	Ефективність організації дистанційного навчання	76,6	21,3	2,1	0	0
II. Теоретичний рівень занять (середнє значення)		78,0	19,1	2,8	0	0
1	Викладач на першому занятті чітко та зрозуміло пояснив які знання та компетентності я здобуду, розподіл балів, умови складання та перескладання заліку/екзамену та інше	83,0	14,9	2,1	0	0
2	Пов'язує теоретичний матеріал з практичними завданнями майбутніх фахівців	63,8	31,9	4,3	0	0
3	Організованість самостійної роботи (наявність завдань, методичних вказівок тощо)	87,2	10,6	2,1	0	0
III. Ставлення до здобувачів вищої освіти(середнє значення)		80,9	13,5	5,7	0	0
1	Прозорість, зрозумілість і справедливість оцінювання	80,9	4,3	14,9	0	0
2	Доступність та легкість зв'язку з викладачем	76,6	21,3	2,1	0	0
3	Доброчесність	85,1	14,9	0	0	0

Аналіз таблиці 2 показує, що респондентами в 1 семестрі 2022-2023 навч. року оцінені найвищими балами (максимальні відсотки за балом 5) в I розділі «Методичний рівень знань» наступні критерії якості: «Викладає матеріал зрозуміло, доступно, з поясненням складних позицій», «Дотримується логічної послідовності у

викладенні матеріалу, відокремлює важливі моменти»; в II розділі «Теоретичний рівень занять» - «Організованість самостійної роботи (наявність завдань, методичних вказівок тощо)»; в III розділі «Ставлення до здобувачів вищої освіти» - «Доброчесність».

Меншими балами (мінімальні відсотки за балом 5) в I розділі оцінені критерії: «Використовує сучасні та цікаві методи викладання»; в II розділі – «Пов’язує теоретичний матеріал з практичними завданнями майбутніх фахівців»; в III розділі – «Доступність та легкість зв’язку з викладачем».

Загальні враження (задоволення) респондентів від вивчення навчальних дисциплін 1 семестру 2022-2023 навч. року в 26 анкетах, де надані відповіді, відмічені як позитивні.

Рекомендації щодо покращення якості викладання науково-педагогічними працівниками від респондентів надійшли наступні:

- більше розмовляти зі студентами («Економічна безпека»);
- розбір бізнес-планів поточного року, як обходити конкурентів («Конкурентоспроможність бізнесу»);
- робити аналіз після проведення курсу («Менеджмент ЗЕД»).

Аналіз 16 анкет (1 курс) за 2 семестр 2022-2023 навч. року (таблиця 3) показав, що вони в цілому задоволені рівнем викладання дисциплін в Zoom форматі з середнім відсотком відвідуваності 71-90%.

Таблиця 3 – Оцінювання якості викладання дисциплін здобувачами вищої освіти в 2 семестрі 2022-2023 навч. року (у відсотках)

№ поз	Критерії оцінювання	5	4	3	2	1
I. Методичний рівень занять (середнє значення)		66,3	25,0	8,8	0	0
1	Викладає матеріал зрозуміло, доступно, з поясненням складних позицій	68,8	31,3	0	0	0
2	Дотримується логічної послідовності у викладенні матеріалу, відокремлює важливі моменти	62,5	25,0	12,5	0	0
3	Використовує сучасні та цікаві методи викладання	56,3	25,0	18,8	0	0
4	Якість розміщених викладачем методичних матеріалів з дисципліни на освітньому порталі	62,5	31,3	6,3	0	0
5	Ефективність організації дистанційного навчання	81,3	12,5	6,3	0	0
II. Теоретичний рівень занять (середнє значення)		68,8	20,8	10,4	0	0
1	Викладач на першому занятті чітко та зрозуміло пояснив які знання та компетентності я здобуду, розподіл балів, умови складання та перескладання заліку/екзамену та інше	56,3	37,5	6,3	0	0
2	Пов’язує теоретичний матеріал з практичними завданнями майбутніх фахівців	81,3	0	18,8	0	0
3	Організованість самостійної роботи (наявність завдань, методичних вказівок тощо)	68,8	25,0	6,3	0	0
III. Ставлення до здобувачів вищої освіти(середнє значення)		64,6	27,1	8,3	0	0
1	Прозорість, зрозумілість і справедливість оцінювання	62,5	25,0	12,5	0	0
2	Доступність та легкість зв’язку з викладачем	62,5	31,3	6,3	0	0
3	Доброчесність	68,8	25,0	6,3	0	0

Аналіз таблиці 3 показує, що респондентами в 2 семестрі 2022-2023 навч. року найвищими балами (максимальні відсотки за балом 5) оцінені в I розділі «Методичний рівень знань» наступні критерії якості: «Ефективність організації дистанційного навчання»; в II розділі «Теоретичний рівень занять» - «Пов'язує теоретичний матеріал з практичними завданнями майбутніх фахівців»; в III розділі «Ставлення до здобувачів вищої освіти» - «Доброчесність».

Меншими балами (мінімальні відсотки за балом 5) в I розділі оцінені критерії: «Використовує сучасні та цікаві методи викладання»; в II розділі – «Викладач на першому занятті чітко та зрозуміло пояснив які знання та компетентності я здобуду, розподіл балів, умови складання та перескладання заліку/екзамену та інше»; в III розділі – «Прозорість, зрозумілість і справедливість оцінювання».

Загальні враження (задоволення) респондентів від вивчення навчальних дисциплін 2 семестру 2022-2023 навч. року в 1 анкеті, де надані відповіді, відмічені як позитивні.

Рекомендації щодо покращення якості викладання науково-педагогічними працівниками від респондентів не надійшли.

Аналіз 92 анкет (1 і 2 курси) за 1 семестр 2023-2024 навч. року (таблиця 4) показав, що вони в цілому задоволені рівнем викладання дисциплін в Zoom форматі з середнім відсотком відвідуваності 51-70%.

Таблиця 4 – Оцінювання якості викладання дисциплін здобувачами вищої освіти в 1 семестрі 2023-2024 навч. року (у відсотках)

№ поз	Критерії оцінювання	5	4	3	2	1
I. Методичний рівень занять (середнє значення)		68,0	29,3	2,6	0	0
1	Викладає матеріал зрозуміло, доступно, з поясненням складних позицій	56,5	43,5	0	0	0
2	Дотримується логічної послідовності у викладенні матеріалу, відокремлює важливі моменти	70,7	29,3	0	0	0
3	Використовує сучасні та цікаві методи викладання	53,3	38,0	8,7	0	0
4	Якість розміщених викладачем методичних матеріалів з дисципліни на освітньому порталі	72,8	27,2	0	0	0
5	Ефективність організації дистанційного навчання	87,0	8,7	4,3	0	0
II. Теоретичний рівень занять (середнє значення)		83,7	11,6	4,7	0	0
1	Викладач на першому занятті чітко та зрозуміло пояснив які знання та компетентності я здобуду, розподіл балів, умови складання та перескладання заліку/екзамену та інше	85,9	9,8	4,3	0	0
2	Пов'язує теоретичний матеріал з практичними завданнями майбутніх фахівців	75,0	25,0	0	0	0
3	Організованість самостійної роботи (наявність завдань, методичних вказівок тощо)	90,2	0	9,8	0	0
III. Ставлення до здобувачів вищої освіти(середнє значення)		72,1	22,1	5,8	0	0
1	Прозорість, зрозумілість і справедливість оцінювання	70,7	20,7	8,7	0	0
2	Доступність та легкість зв'язку з викладачем	73,9	21,7	4,3	0	0
3	Доброчесність	71,7	23,9	4,3	0	0

Аналіз таблиці 4 показує, що респондентами в **1 семестрі 2023-2024 навч. року найвищими балами (максимальні відсотки за балом 5)** оцінені в I розділі «**Методичний рівень знань**» наступні критерії якості: «Ефективність організації дистанційного навчання»; в II розділі «**Теоретичний рівень занять**» - «Організованість самостійної роботи (наявність завдань, методичних вказівок тощо)»; в III розділі «**Ставлення до здобувачів вищої освіти**» - «Доступність та легкість зв'язку з викладачем».

Меншими балами (мінімальні відсотки за балом 5) в I розділі оцінені критерії: «Використовує сучасні та цікаві методи викладання»; в II розділі – «Пов'язує теоретичний матеріал з практичними завданнями майбутніх фахівців»; в III розділі – «Прозорість, зрозумілість і справедливість оцінювання».

Загальні враження (задоволення) респондентів від вивчення навчальних дисциплін **1 семестру 2023-2024 навч. року** в 15 анкетах, де надані відповіді, відмічені як позитивні.

Рекомендації щодо покращення якості викладання науково-педагогічними працівниками від респондентів надійшли наступні:

- розширити питання у тестах («Стратегії сталого розвитку»).

Висновки

1) Моніторинг оцінювання якості ОПП «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» здобувачами вищої освіти показав, що найвищі оцінки якості освітньої програми були отримані за критеріями: «Задоволеність навчанням за обраною освітньою програмою», «Доступність графіків навчального процесу та розкладів». Водночас, нижчими балами здобувачі оцінили якість ОПП за критеріями «Організація наукових і практичних заходів професійної діяльності (конференції, тренінги, дискусії тощо)» та «Залучення здобувачів вищої освіти до організації, проведення та участі у наукових і практичних заходах».

2) З метою підвищення якості освітнього процесу за освітньою програмою «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» та врахування думок здобувачів вищої освіти викладачами кафедри та ведучими викладачами необхідно:

- звернути увагу на співвідношення теоретичної та практичної частини при розробці робочих програм навчальних дисциплін,

- чітко визначити вектор між цілями, методами та результатами навчання,

- при проведенні практичних занять з навчальних дисциплін професійної підготовки запровадити використання сучасних педагогічних методів (майстер-класів, навчальних дискусій, мозкового штурму, тренінгів, ділових ігор) з метою формування пізнавальних професійних компетенцій,

- включати елементи неформальної освіти здобувачів та враховувати їх результати оцінюванні знань з дисциплін, залучати до освітнього процесу виробничників-практиків.

3) Оцінювання якості викладання дисциплін в 1, 2 та 3 семестрах здобувачами вищої освіти показало, що найвищими балами оцінені наступні критерії якості: «Викладає матеріал зрозуміло, доступно, з поясненням складних позицій», «Дотримується логічної послідовності у викладенні матеріалу, відокремлює важливі моменти», «Організованість самостійної роботи», «Доброчесність».

В окремих випадках нижче середнього бали у I семестрі отримано за критерії: «Використовує сучасні та цікаві методи викладання»; «Пов'язує теоретичний матеріал з практичними завданнями майбутніх фахівців»; «Доступність та легкість зв'язку з викладачем»; у II семестрі – «Використовує сучасні та цікаві методи викладання», «Викладач на першому занятті чітко та зрозуміло пояснив які знання та компетентності я здобуду, розподіл балів, умови складання та перескладання заліку/екзамену та інше», «Прозорість, зрозумілість і справедливість оцінювання»; у III семестрі – «Використовує сучасні та цікаві методи викладання», «Пов'язує теоретичний матеріал з практичними завданнями майбутніх фахівців», «Прозорість, зрозумілість і справедливість оцінювання».

Отже, за результатами даного моніторингу науково-педагогічним працівникам, що викладають за ОПП «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» слід:

- використовувати сучасні педагогічні методи (майстер-класи, навчальні дискусії, тренінги, ділові ігри тощо);
- критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти по ряду дисциплін зробити зрозумілими, відкритими та справедливими;
- розширити застосування сучасних мультимедійних методів представлення матеріалу та контролю знань,
- значну увагу приділяти міжпредметним зв'язкам з виходом на вирішення конкретних професійних практичних задач;
- залучати здобувачів до участі у наукових і практичних заходах професійної діяльності (конференціях, тренінгах, дискусіях тощо) та знайомити з досягненнями науки;
- ведучим викладачам відвідувати семінари у Вищій школі педагогічної майстерності ТДАТУ для підвищення майстерності.

Гарант ОПП «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» за другим (магістерським) рівнем вищої освіти,
к.е.н., доцент

Оксана ЛИСАК

Завідувачка відділу МЯОД ТДАТУ,
к.т.н., доцент

Радміла СКЛЯР